

**Advies ten behoeve van consultatie Besluit ter bescherming Koopvaardij
Utrecht : 26 februari 2020**

Vraag

Artikel 9 van de Wet ter bescherming van de Koopvaardij en artikel 3.4 van het bijbehorende Besluit regelen de geweldinstructie voor particuliere beveiligingsbedrijven/ beveiligers aan boord van Nederlands gevlagde schepen.

Ook de afhandeling van de inzet van particuliere beveiligers en de eventuele geweldsincidenten worden benoemd. Zo is er een taak weggelegd voor de gezagvoerder van het schip (Kapitein) dat hij melding doet bij het OM. Een incident waarbij geweld is gebruikt dient te worden gemeld met medezending van beeld en geluidsmateriaal.

De vraag is: Bij welk OM dient de Kapitein zich te melden en wie gaat in opdracht van het OM onderzoek doen naar het geweldsincident?

Advies

Wat nu echter bij wet of besluit niet geregeld is, is het onderzoek naar de rechtmatigheid en proportionaliteit van het door particuliere beveiligers gebruikte geweld. In dit geval moet geweldgebruik gemeld worden bij het OM. Waarschijnlijk zal het OM de toetsing gaan doen van het geweld aan de hand van (geluids)beelden.

In Nederland is de toetsing van het vuurwapengeweld door (politie)ambtenaren, waarbij dood of zwaar lichamelijk letsel het gevolg is, weggelegd bij de Hoofdofficier van Justitie.

De politie meldt het geweld bij een officier van justitie, die op zijn of haar beurt de Rijksrecherche opdracht geeft tot onderzoek. Dit onderzoek leidt tot een rapport dat naar een commissie (Adviescommissie politieel vuurwapengebruik) gestuurd wordt. Deze commissie brengt een advies uit naar de Hoofdofficier van Justitie, die dan weer een intervisie pleegt met zijn collega's. Het toetsingsprotocol is geschreven om overheidsgeweld effectief, objectief en voortvarend te onderzoeken.

Mijn advies is dan ook om in het Besluit ter bescherming van de Koopvaardij te vermelden dat er een **Aanwijzing Handelswijze Gewelddaanwending Particuliere Beveiligers** zal worden geschreven, gelijkend op de bestaande aanwijzing t.b.v. (politie)ambtenaren. Mijn inziens zijn zowel de gevallen van geweld door (politie)ambtenaren en als ook particuliere beveiligers gelijk omdat beide gestoeld zijn op wettelijk voorschrift. Weliswaar is het doel niet helemaal overeenkomstig, maar dient de rechtsgang wel overal gelijk te zijn of het nu binnen de landsgrenzen is of op een Nederlands zeeschip.

Mijn advies daarnaast is ook om ook in genoemde aanwijzing, of reeds in het Besluit, de onderzoeksinstantie te benoemen, zoals ook De Kustwacht benoemd is voor de toestemming en het IL&T voor de vergunningen.

Een mogelijkheid is om de taakstelling van de Rijksrecherche uit te breiden. Een andere optie is om deze taak neer te leggen bij de Nederlandse politie, in dit geval de Landelijke Eenheid. Volgens het inrichtingsplan van de Nederlandse politie 2012 is de volledige politietaak aan boord van Nederlands gevlagde schepen, waar dan ook ter wereld, weggelegd bij het Team Maritieme Politie, een onderdeel van de Dienst Infrastructuur van de Landelijke Eenheid.

Tot op heden verricht dit team i.c.m. de afdeling Opsporing van genoemde Dienst, onderzoeken naar onder andere ernstige delicten. Zo ook de onderzoeken naar piraterij, gijzelingen, kapingen, geweldplegingen en moorden. In mijn optiek zou een uitbreiding naar onderzoek naar geweldsincidenten logisch zijn omdat zij toch al het "hoofdincident" onderzoeken.